

Bitidningen

**PACKADE UNDAN
HÖGA KLACKAR
OCH BLEV
BIODLARE**

BIODLARNA

Töreboda Vax

Hos oss kan du
välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm
och drönarvax

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Märk med namn, adress, tel nr och
kolliantal. Ska vi kassera några ramar efter
rensningen? Skriv "eldas" på kollit.

Max 20kg/kolli!

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller
thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax.
Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver
ett intyg med namn, adress och tel nr
och märker dina kollin med
"SÄRBEHANDLAS".

Öppet: Mån-fre 9-16

Lunch: 12:30-13:30

VAX KÖPES!

Våra återförsäljare och depåer
hittar du på:
www.biredskapsfabriken.se

**Inlämning av
ramar och vax
1 okt - 31 mars**

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

Vi har även **FÖRENINGSPRIS** på vaxhantering

VAXKAKOR
Egen
tillverkning

Nr 14

**Tänk på att ta
vara på vaxet!**

KRAV-godkänt
renseri

Allt för biodlaren
Stor som liten

MS Biredskapsfabriken AB

Töreboda

info@biredskapsfabriken.se

Sedan 1941
www.biredskapsfabriken.se

Ett år i Kupan

November:

Regn, regn, regn. Det plaskar, droppar och stänker. Hela världen känns som ett våtrum.

En akvarell i grå toner.

Ännu har inte kylan kopplat greppet men naturen har gjort sig redo och håller sig avvaktande.

Inget fågelkvitter eller andra naturljud hörs.

Jag lägger örat hårt mot kupan, jo där hör jag ett svagt brummande surr ifrån bina.

Kanske är det så att om man lyssnar riktigt noga kan man höra insekter

krypa omkring där bak barken på träden.

I den ännu inte frusna jorden förekommer förmodligen stor aktivitet,

men det är inget som jag med mina trubbiga sinnen kan registrera.

Men binas svaga surr gör mig glad och hoppfull.

I denna fuktiga gråhet sjuder det av liv och jag är en del av det.

Bert Gradin, Wermdö Skeppslags Bf

- 4 Året i bigården
- 6 Honungsbedömning
- 8 Fribygge på museum
- 10 Bigift och acetylkolin
- 12 Säker utbildning
- 14 Lars 100 år medlem i 83 år
- 20 Var med och påverka
- 22 Grunden för gott drag
- 28 Krönika
- 29 Almanackan, vi minns
- 30 Marknaden
- 31 Kontakt
- 32 Bibutiken

Redaktör: Mia Karlsvärd

E-post: mia.karlsvard@biodlarna.se

Ansvarig utgivare: Förbundsordförande
Monica Selling,

E-post: monica.selling@biodlarna.se

Vid utebliven tidning maila: medlem@biodlarna.se

Bitidningen ges ut i 12 nummer årligen, varav två nr är dubbelnummer. Tidningen utkommer strax före aktuell månad.

Material- och annonsinformation: Se sidan 31.

Nästa manusstopp: 1 NOVEMBER
alltid en månad före utgivningsdagen.

Tryck: Lenanders Grafiska AB.

Trycks på miljövänligt svenskt papper, G-Print från Arctic Paper, Grycksbo. ISSN 0006-3886

Läs mer på: www.biodlarna.se

I skuggan av en pandemi

Den här biodlarsäsongen blev som ingen annan. Precis när vi biodlare låg i startgroparna för att starta vårens arbete slog den till. Under mars ställdes stora delar av samhället in, föreningar ställde in sin verksamhet och nybörjarkurser uteblev helt på flera håll. Många kursledare och styrelseledamöter hade passerat den magiska 70-årsgränsen och skulle helst inte lämna hemmet.

Alternativet för många blev att testa digitala lösningar för möten och kurser. Och visst har vi lärt oss en hel del om hur man kan koppla upp sig, alternativa tekniska lösningar och hur man agerar för att det ska gå smidigt. I maj skulle det kanske bli lättnader i de utfärdade rekommendationerna. Så blev det inte. Förbundsstyrelsens årliga internat i slutet av maj ställdes in. Vi har avhandlat alla nödvändigheter i telefonmöten. I mitten av september träffades vi slutligen, både fysiskt och uppkopplat, på ett i det närmaste öde hotell för att dra upp riktlinjerna för kommande verksamhet.

När jag nu summerar det gångna halvåret kan jag konstatera att vår organisation inte drabbats lika hårt som andra. Biodling är utomhusarbete och det har gynnat oss. Under ordnade former med begränsat antal deltagare har det trots allt arrangerats en del biodlarträffar och kurser. Resultatet är dock att det som inte ens var en fråga i mars är idag självklart. Vi tycker att det är rätt ok att träffas digitalt. Vid Biodlarnas konferenser träffas vi både fysiskt och digitalt på samma gång. Webbsändningarna från Skänninge kommer att utvecklas och en del av kommande kurser blir digitala. Det beror inte bara på smittrisken. Deltagare från hela landet kan delta i samma kurs, d.v.s. våra medlemmar behöver inte resa långt och är inte beroende att kursen ordnas på den egna orten.

Utvärderingen från försommarens webbkurs i drottningodling och biavel visade också att deltagarna vill ha mer av digitala kurser. Sen kan man aldrig komma ifrån det praktiska, att träffas och att göra tillsammans. Just nu pågår arbete för att värka fram ett koncept för en riktigt bra digital utbildning. Att vara digital är annorlunda och inte självklart för alla. Här behövs både träning och utbildning för att det ska fungera.

Att honungsskörden blev lite sisådär på sina håll har inte med pandemin att göra. Eller har det?

ANN ELGEMARK
Ledamot förbundsstyrelsen
ann.elgemark@biodlarna.se

ÅRET I BIGÅRDEN

Marcus Adolfsson

Marcus Adolfsson

Jag har 8 samhällen och på dessa producerar jag 2-4 avläggare/säsong som jag sedan säljer till nybörjare i föreningen. Den honung som slungas säljs direkt till privatpersoner, men också till mindre butikskedjor. Sedan våren 2019 är jag också Bitillsynsman.

Vi, som består av mig själv, sambo Björn, våra tre hundar och en katt, bor på en gård, 2 mil sydväst om Linköping. Precis i gränstrakten där skog övergår i slättlandskap.

Återblick, sommardrag och currykryss

Oj vad tiden går fort! Det känns som alldeles nyss, där jag satt och skrev mina första rader till året i bigården.

När jag inledde mitt berättande om vår gård, hur det ser ut här och runt omkring. Vilka växter och träd som finns och påverkar honungens sammansättning. Vad man gör och inte gör.

Snart går vi in i november. En grå, mörk och blöt månad för många. I biodlar-svängen är det full fart. Årsmöten och konferenser avlöser varandra, både digitalt och med verkliga sammankomster. För min egen del är det sammanfattningar och redovisningar som ska lämnas in på olika håll. En hel del skrivbordsjobb helt enkelt. En del av er läsare minns säkert att jag skrev om att ta med något från nybörjarkurs i min förening,

eller tillsynsarbete. Kurserna uteblev på grund av Covid-19. Ett virus som fått vårt förbund och hela världen att tänka om, tänka annorlunda. Vissa lokalföreningar har kunnat genomföra nybörjarkurser, eller fortsättningskurser, och det är riktigt bra jobbat. I min förening är vi ganska trångbodda, vilket resulterade i att vi tvingades ställa in. Dock har vi planer för kommande säsong, och det kommer sannolikt att skrivas om det i framtida nummer av Bitidningen.

Så, hur har mitt bi-år varit? Jag är nöjd! En bra vår med rapsdrag gjorde samhällena starka, och drog upp snittet på honungsskörden. Hallondraget gav en del vitklöver var okej, lind var inget vidare på grund av värmen och torkan, men flitiga bin gav totalt 325 kg honung på 8 samhällen, vilket ger lite över 40 kg per

Det här blir mitt sista i "Året i Bigården" jag

kupa. Jag är helt klart nöjd. Några nya storkunder gjorde att jag kunde tappa upp volym på större burkar och hinkar istället för de storlekar jag normalt använder. Så honungshanteringen blev förhållandevis lagom ansträngande.

Fyra avläggare gjordes, varav tre såldes. Den fjärde hade svårt att få fram en drottning, vilket gjorde att de fick flytta hem till sin ursprungskupa igen. Min kollega i tillsynen påpekade efter mitt beklagande att kupan kanske stod på ett så kallat currykryss.

Det har jag naturligtvis hört talas om, men inte riktigt reflekterat över. Så sagt och gjort. Jag läste på inom ämnet och begav mig ut i skogen för att inhämta klyka av hassel och rönn.

I vår verkstad hittade jag två metallpinnar. Döm av min förvåning. Enligt böcker i ämnet, så påträffas ett kryss var fjärde

tackar för mig, och önskar en härlig senhöst, vinter och snart en ny vår med surrande bin.

meter. Efter att sprungit omkring med pinnar och metalltrådar i olika riktningar så kunde jag bara konstatera att min kollega hade rätt.

Kupan som det i princip alltid varit problem med, antingen att bin dött oförklarligt, varit arga eller inte lyckats med konststycket att få fram en drottning, stod mitt i ett kryss. Så jag får helt enkelt flytta den kupan. Men jag undrar således.

Påverkar krysset även den färg jag målat med? Det är nämligen den enda kupa som färgen inte flagnar på! Skrock eller ej, kupan rymmer numer inga bin.

Inför nästa säsong försöker jag återigen tänka igenom vad jag behöver göra. Ramarna har smälts ur, kokats och står nu på tork. Jag har åtta invintrade samhällen och räknar med att minst tio

ramar till varje samhälle kommer att behövas. Antingen att ramarna ska bytas ut, eller för att bina behöver bygga ut. Jag har sorterat ut en del trälådor, så där behöver jag beställa lite nya, samt vaxmellanväggar. Beträffande drottningar, så har samtliga blivit utbytta under den gångna säsongen, så jag räknar inte med att behöva beställa någon ny inför 2021.

Men innan jag tackar för mig!

Kom ihåg fem enkla saker.

- Anmäl din uppställningsplats till Länsstyrelsen.
- Ha koll på varroa-trycket i samhället.
- Omsätt och byt ditt vax så fort det börjar bli mörkt.
- Meddela din bitillsynsman om du behöver råd eller misstänker sjukdom.
- Lär av dina misslyckanden, och dela med dig av din kunskap.

Så med detta införande, som blir mitt sista i "Året i Bigården" tackar jag för mig, och önskar en härlig senhöst, vinter och snart en ny vår med surrande bin. Jag kommer luta mig tillbaka och njuta av kommande och intressant läsning i Bitidningen, men förberedelser inför kommande säsong ska självklart utföras.

Jag lämnar nu över pennan till Kjell Gustavsson från Ljungskile som är kommande års skribent.

Tack för att just du har läst mina texter det gångna året!

MARCUS ADOLFSSON

Hundraårigt regelverk

Vi i kvalitetskommitten har under de senaste åren jobbat med en uppdatering av vår honungsbedömning och under arbetets gång infinner sig givetvis frågorna. Varför bedömer vi honungen i föreningarna? Hur länge har vi gjort på detta viset? Finns det bättre sätt att göra?

Det föll på min lott att försöka reda ut historien bakom och vad gör man då som biodlare, om inte läser äldre Bitidningar. Jag fick bläddra långt bakåt i historien, närmare 70 år. I novembernumret 1951 finns en bilaga som innehåller ”Bestämelse att tillämpa vid obligatorisk honungskontroll för erhållande av etiketter”. Intressanta punkter vi har haft med oss tills dags dagar är att, det är föreningens uppgift, det ska vara en kommitté av minst tre ledamöter, underkänd honung innebär att man inte får köpa etiketter, distriktet är överklagandeinstans.

Men detta är ändå inte det äldst belägg på honungskontroll jag hittade. I marsnumret av Bitidningen 1922, det vill säga nästan 100 år tillbaka, kunde man läsa ett utdrag av stadgarna §10. Mom 2. – *”Etiketter skola beställas genom lokalavdelningarnas styrelser och under deras kontroll samt alltid förses med vederbörande biodlares namn. De får ej utlämnas i större antal, än årets skörd anses kräva, ej rekvireras för andra än verkliga lokalavdelningsmedlemmar, ej åt dem, som utlämna falsk, illa skördad eller illa beredd honung, icke heller åt dem som för honungens skördande svavla sina bin.”*

Givetvis finns det en lång rad förändringar som gjorts i vårt reglemente efter 1951 men huvuddragen finns kvar än idag.

Det har också gjort det till en grannliga uppgift att gå in och ändra allt för mycket i reglementet. Men det vi har sett ett behov av att göra är att anpassa bedömningen till de nya medierna som finns, så från och med nu kommer det att vara möjligt för bedömningskommittéerna att föra sina protokoll direkt i datorn och även rapportera resultaten via nätet.

Med tanke på det rådande sjukdomsläget så har vi också försökt underlätta för de föreningar som känner det problematiskt att genomföra en bedömning under hösten.

Framöver är planen att distrikten sammanställer listor på vilka föreningar som kommer att genomföra bedömning.

Då finns det möjlighet att du som är i stort behov av en bedömning kan uppsöka en grannförening.

Både 1922 och 1951 fanns det en tydlig koppling mellan vårt varumärke och kontrollen av honung och den finns ju i viss mån kvar även idag även om bedömningen i dag i många föreningar även används som en utbildning i honungshandling, vilket är bra. 1951 fanns det även en liten notis som berör vårt varumärke.

”Efterrapning av biodlarnas etikett”

Folkungabygdens domsagas häradsrätt i Mjölby dömde den 5 februari 1951 fabrikören Henry Svensson, Mantorp, jämlikt 12 och 13§§ lagen av den 5 juli 1884 om skydd för varumärken att böta 30 dagsböter à 7 kronor för varumärkesintrång. Häradsrätten förpliktade samtidigt Svensson att i skadestånd till Sveriges Biodlares Riksförbund utgiva 2500 kronor samt att ersätta förbundet dess rättegångskostnader med 1175 kronor 85 öre.

Omräknat i dagens penningvärde skulle Svenssons efterrapning av vår etikett kostat honom cirka 64 000 kronor. Det intressanta är att redan då var vårt varumärke, det vill säga biet i slingan, ett värdefullt säljargument som en del mindre seriösa producenter försökte efterapa. Detta är något som vi ska vara rädda om men samtidigt ser vi en allt större vilja hos er medlemmar att marknadsföra er med tydlig lokalanknytning. Då kanske den traditionella etiketten med slinga inte riktigt passar in. Det finns dock sedan några år tillbaka den etikett som går under namnet locketikett som går bra att använda tillsammans med egen etikett på burken. Då får du både del av vårt gemensamma varumärke och kan få ut ditt lokala varunamn. För de som har svårt att få sin egna etikett att passa med vår blågula så kommer locketiketten nu även som transparent.

INGMAR WAHLSTRÖM
För Kvalitetskommittén

Honungsbedömningskort 2020 - MEDLEM

Bedömningskortet lämnas till biodlaren efter bedömningen. Sammanställning av alla bedömningar görs av föreningen i ett honungsbedömningsprotokoll som skickas till info@biodlarna.se alternativt: Biodlarna, Borgmästaregatan 26, 596 34 Skänninge

Nr:	Iffylles av biodlaren inför bedömning		Utförd bihusesyn? ☐ Ja ☐ Nej		Godkänt bedömningsresultat Ja ☐ Nej ☐
	Medlemsnr: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		Egenhanterad från kupa till burk? ☐ Ja ☐ Nej		
	Namn:				
	E-mejl: .....@.....				

Förpackning	Förpackningen presentabel? Är förpackningen godkänd? Ja ☐ Nej ☐
	Råd: .....

Färg		Övriga kommentarer ....
	☐ Nyskördad/nyslungad	

Doft		Underkänd p.g.a främmande doft: ☐ ....

Renhet	Partikel upptäckt med en storlek över 1 mm ☐ Ja (underkänd) Underkänd: ☐
	Partiklar upptäckta med en storlek under 1 mm ☐ 1 st ☐ 2 st ☐ 3 st ☐ 4 st (underkänd)
Råd till förbättring:	

Konsistens		Övriga kommentarer ....
	☐ Nyskördad/nyslungad	

Smak		Underkänd p.g.a främmande smak: ☐ ....
	Igenkända smaker:	

Hårdhet		Övriga kommentarer ....
	☐ Nyskördad/nyslungad	

Vattenhalt		Underkänd p.g.a vattenhalt: ☐
	☐ Ljunghonung max 23%	

Anders Wanhainen, Mjölby-Mantorps biodlarförening berättar om biräddningen vid Skånska Lasse huset. Bondkomikern och visdiktaren Skånska Lasses hus är numera ett museum. Hasse och Tage har sjungit hans visor, bland annat ”Elektricitetsvisan”.

Biräddning på Skånska Lasses hus

Den 12 augusti i år, ringer mobilen, det är Calle Svensson ordföranden i Mjölby hembygdsförening som vill att jag ska ta ner en bisvärm vid det lilla huset på Egebybacken. Väl på plats, ser jag att bina sitter på gavelutsprånget cirka fem meter upp.

Jag ber därför grannen att hålla i en skranglig stege när jag klättrar upp. Det är ingen svärm, utan ett stort bisamhälle som har byggt sina vaxkakor ute i det fria under taket.

Troligtvis en stor svärm från försommaren. Det är ganska unikt här i Sverige med fribygge, dom kommer inte att klara vintern är min första tanke, jag måste rädda dom.

Nu var det här inte första gången bina fribyggt där. För fyra-fem år sedan var det samma sak, den gången var det ett

saneringsföretag som sprutade ihjäl bisamhället. Jag försökte ta hand om den lilla rest som hade överlevt, men tyvärr gick det inte.

Förra året hade dom tagit sig in mellan ytter och innertak, omöjligt att få ut dom utan att förstöra huset. Numera är det tätat noggrant, bin har ett otroligt luktsinne.

Efter samråd med bigårdsansvarig Tomas Kindell i vår förening, Mjölby-Mantorps biodlarförening, så började jag tillverka utrustning. LN ramar som man lätt kunde binda in vaxkakorna i, en lätt transportbricka att ta ner vaxkakorna i, och en lång förskärare från köket.

På kvällen börjar jag och min fru Helena (som också är biodlare) räddningsuppdraget, men det är större än vad jag kunnat se, 10-12 vaxkakor, dom största är som avlånga stora pizzatallrikar, så vi

får fortsätta dagen därpå, och det tar mer tid än jag trodde.

Att klättrar upp och ner på den långa stegen minst 20 gånger, duschar vatten på bina för att lugna dom, skär ner vaxkakorna en åt gången, vi passar in vaxbyggena, och binder fast dom i träramarna, sedan ner i en LN låda. Kladdigt och tidsödande.

Det blir totalt tio fullpackade LN ramar, med bin, yngel och mycket honung. Vi frågar oss - har drottningen klarat sig?

Därefter transport till vår utebigård 7 km bort, in i en tråkupa, med dom inbundna vaxkakorna nederst, och en låda med utslungade honungsramar överst, inget spärrgaller mellan.

Vi öppnar samhället två veckor senare, och där hittar vi en äggläggande fin drottning som stolt spatserar omkring,

Foto: Helena Wanhainen

”Vadå, det här var väl ingenting” numera blåmärkt med årets färg.

Egentligen helt vansinnigt att riskera liv och lem, stå högt upp i luften på en stege, skära loss vaxkakorna med en hand, och hålla träbrickan i den andra, medan bina surrar oroligt runt huvudet, alltmedan min fru, nervöst håller i stegen. Det var omöjligt med skylift, det fanns helt enkelt ingen plats att ställa den på. Snälla bin, otroligt fick jag bara ett bistic på armen genom skyddsdräkten.

Heder och stort tack till Calle Svensson i Mjölby hembygdsförening som värnade om bina, och min förstående fru Helena, som höll i stegen, tog bilderna, band in vaxkakorna och lugnade ner mig.

ANDERS WANHAINEN,
*biodlare, fascinerad av vad
bin gör och kan*

BIN OCH MÄNNISKOR

I juli 2020 publicerades en intressant rapport från Kina (Wei Yang et al 2020). I Hubei-provinsen, där COVID-19 har haft störst genomslag, gjorde biodlarna själva en undersökning över alla biodlare.

Bigift och acetylkolin; betydelse för bin och människor

Totalt kontrollerades under februari-mars 5115 biodlare, varav 723 befann sig i Wuhan, epicentrat för sjukdomen. Inga av dessa biodlare hade utvecklat symptom på COVID-19, utan deras hälsa var fullt normal.

Dessutom gjordes en intervju av fem apitera-pister, sådana som utnyttjar bigift för att behandla framför allt reumatiska sjukdomar. De hade 121 patienter som genomgått behandling under oktober-december 2019, som också kontaktades. Inga av dessa hade utvecklat symptom på COVID-19.

Även de fem apitera-pisterna hade för vana att behandla sig själva med lite bigift och var inte angripna.

För att testas lät sig två av apiterapisterna exponeras för misstänkta COVID-19-fall och flera andra biodlare lät sig exponeras för bekräftade COVID-19-fall, men ingen av dem fick sjukdomen.

Ingen av de 121 patienterna blev alltså infekterade av SARS-CoV-2-viruset, trots att tre av dem hade familjemedlemmar som fått sjukdomen.

Även om biodlare ofta lever i mera lantliga och avskilda miljöer och kanske inte så lätt blir angripna av viruset, så var åtminstone de fem apiterapisterna och deras patienter boende i de tätbefolkade

områdena i Wuhan. Gemensamt för alla var att de var toleranta mot bi-gift och att de inte fått COVID-19.

Det förefaller alltså som att bigift är bra för att skapa immunitet hos oss mot virus. Att bigift hjälper mot olika inflammationer har i princip varit känt i tusentals år, och därför är apiterapi vanligt i många tropiska och subtropiska länder, men det har gjorts förvånande lite forskning för att vetenskapligt utröna orsakerna.

Vad innehåller bigift för ämnen som kan gynna vår immunitet mot virus och hur ser sambanden ut?

Ja, bigift innehåller mängder av olika ämnen, men ett ämne, melittin, är det dominerande och det som hos oss orsakar smärta och svullnader. Det är också detta som främst sätts i samband med den inflammationshämmande effekten.

Men givetvis finns frågan hur kopplingen till immunförstärkning kan se ut? Man vet ju samtidigt att många kan vara allergiska mot bigift och hos biodlare är det också så att flera kan utveckla allergi om man får för många bisticck på en gång. Samtidigt verkar alltså lite bigift då och då vara bra för immuniteten.

Tolkningen är att bigift ökar bildandet av en form av T-celler (lymfocyter) i kroppen. T-celler bildas i benmärgen och kan ha många olika former och egenskaper. De utgör kroppens eget immunförsvaret och de transporteras runt som vita blodkroppar. Vissa kallas "mördarceller" därför att de attackerar och förstör onormala celler, till exempel sådana som angripits av virus. Troligen är det dessa som produceras när bigift kommer till kroppen.

T-cellernas bildande är i sin tur beroende av ämnet *acetylkolin* (i engelskspråkig litteratur förkortat ACh). Detta ämne är oerhört betydelsefullt för alla nervsystem hos i princip alla organismer. Honungsbin producerar små mängder acetylkolin från sina munkörtlar och det återfinns huvudsakligen i drottninggelé, som främst ungbin tillverkar och som alla bilarver får ett dygn och drottningen i hela sitt liv.

Det man konstaterat är att bildningen av acetylkolin hos ungbina minskar om de får i sig neonicotinoider, mycket effektiva nervgifter (Grünwald and Siefert 2019, Wessler et al 2016) och detta kan leda till bisamhällets immunitetsförsvagning och undergång.

De absolut starkaste av dessa gifter är visserligen förbjudna inom EU, men dispenser ges och många andra länder tillåter dem. Även svagare, icke förbjudna neonicotinoider, t ex det vanligt använda tiakloprid, har visat sig ha samma negativa effekter. Man måste då misstänka att om vi människor får i oss dessa ämnen kan även vår produktion av acetylkolin påverkas, med sänkt immunförsvaret som resultat.

Vad gäller bigiftet så har t ex Sok Cheon Pak (2019) och flera andra forskare redovisat bigiftets sammansättning,

Tolkningen är att bigift ökar bildandet av en form av T-celler (lymfocyter) i kroppen. T-celler bildas i benmärgen och kan ha många olika former och egenskaper.

men ingen nämner att där finns acetylkolin. Små mängder kolin och acetylkolin finns dock i honung (Saber 2015). Det rör sig om kolin i mängden 0.3-25 mg/kg och acetylkolin 0.06-5 mg/kg honung.

Kolin är viktigt på många olika sätt och ett föregångsstadium till acetylkolin, så honung i sig har en förstärkande immunologisk effekt i sammanhanget. Och acetylkolin måste alltså förekomma hos oss i tillräckliga mängder när vi får ett bisticck och lite bigift i oss.

Bigiftet tycks då stimulera ökad produktion av T-celler av den sort som i sin tur kan ta hand om skadade celler med virus.

Så långt tolkningen av idag, men man kan konstatera att mer klarläggande forskning inte skulle skada.

BENGT NIHLGÅRD,
Professor emeritus,
Biodiversitet vid Lunds universitet.

Referenser

• B. Grünwald and P. Siefert, 2019. Acetylcholine and Its Receptors in Honeybees: Involvement in Development and Impairments by Neonicotinoids. *Insects*. 2019, 10(12): 420. doi: 10.3390/insects10120420.

M. M. Saber, 2015. Honey as nutrient and functional food. 4th International Conference and Exhibition on Immunology. *J Clin Cell Immunol* 2015, 6:5. <http://dx.doi.org/10.4172/2155-9899.C1.024>

Sok Cheon Pak, 2017. Chemical Composition of Bee Venom. In *Bee Products – Chemical and Biological Properties*, pp 279-285.

I.K. Wessler, H-A. Gärtner, R. Michel-Schmidt, C. Brochhausen, L. Schmitz, L. Anspach, B. Grünwald, and C. J. Kirkpatrick, 2016. Honeybees Produce Millimolar Concentrations of Non-Neuronal Acetylcholine for Breeding: Possible Adverse Effects of Neonicotinoids. *PLoS One*. 2016; 11(6). doi: 10.1371/journal.pone.0156886.

I.K. Wessler, C. J. Kirkpatrick, 2017. Non-neuronal acetylcholine involved in reproduction in mammals and honeybees. *J Neurochem*, Aug.142 Suppl 2:144-150. doi: 10.1111/jnc.13953.

Wei Yang, Fu-liang Hu, Xiao-feng Xu, 2020. Bee venom and SARS-CoV-2. *Toxicon*. 2020 Jul 15; 181: 69–70. doi: 10.1016/j.toxicon.2020.04.105.

Säker utbildning

Skånedistriktet arrangerade utbildningsdag med 80 deltagare den 5 september. Evenemanget var helt enligt Folkehälsomyndighetens restriktioner.

I vackra Fulltofta, mellan Höör och Hörby i Skåne, samarbetade styrelsen i Skånedistriktet och Ringsjöortens biodlarförening under utbildningsdagen. Distriktet stod för administration, anmälan och gav ett bidrag till föreningen på 5000 kronor för att förbereda utbildningsdagen. Det tog mindre än 48 timmar att fylla de 80 platserna till kursen, anmälan gick ut via mejl till alla de nära 2000 medlemmarna i Skåne några veckor innan.

På förmiddagen möttes 40 biodlare, erfarna och nybörjare, från klockan tio till tolv. De delades in i fyra grupper på tio personer. På två olika platser, se kartan, hölls det föredrag och samtal för grupper med tio personer åt gången, 30 minuter på varje station. Från klockan 13 till 15 var 40 nya biodlare på plats.

På varje station hölls då samma föredrag totalt åtta gånger under dagen.

De olika grupperna bidrog med egna erfarenheter och ställde frågor.

–Tio deltagare innebar att det blev en bra dialog inom gruppen, berättar Roland Palmzon, ordförande i Ringsjöortens biodlarförening, som bland annat visade upp bibrödsproduktion.

De olika stationerna var enligt följande.

Invintring med bifoder och tips om hur du kan göra arbetet lättare och när du bör slå ihop samhällen inför invintring genomgicks av Stina Hedlund, från styrelsen i distriktet.

Varroabehandling med myrsyra, oxalsyra och apiguard/tymol höll Leo De Geer i.

–De flesta kan en metod väl, de har nytta av att höra om och få ställa frågor om de andra metoderna, berättar Leo.

Vaxhanteringen visades upp i Ringsjöortens bibod på Fulltofta. Här smälte de vax och präglade mellanväggar. Kjell Andersson i Ringsjöortens och granne till Fulltofta visade hur man gör.

Bibrödskördaren var populär och en nyhet för många. Bibröd görs på bipollen som honungsbinna har blandat med honung, fermenterad och lagrad i vaxkakornas celler. Sedan slungas, rensas och fryses pollenbitarna tills de körs i skördaren. Bibröd anses vara ett kosttillskott, det har en kilopris på nära 1000 kronor!

Sista momentet var olika produkter man kan göra av binas produkter. Regler och tillverkning av salvor och hudprodukter visades av Susan Olsson från Ringsjöortens bf och Ulla-Britt Swenson från distriktets styrelse.

–Distriktsstyrelsen kommer kanske att fortsätta jobba på detta vis framöver. Det har kommit önskemål om att arrangera flera sådana dagar under året, så fler får chansen att vara med. Samarbetet med föreningar för utbildning på distriktsnivå är bra, tanken är att testa konceptet vidare hos olika föreningar i distriktet. Det ger ett lyft till föreningen och vi får variation i utbildningens innehåll, säger distriktsordförande Leo De Geer.

NILS REPPEN,
Text, foto och grafik

–Coronan har lärt oss att så här kan vi lösa utbildningsdagarna i distriktet, också efter pandemin.

Leo De Geer, distriktsordförande.

Vaxhantering.

Biboden 1 2

Ladugård 3 4

25 m

Invintring och varro-bekämpning på ladan.

Fulltofta naturcentrum

Malmö Kristianstad

Fulltofta

KVARRÖD

Salvor på bivax och annat.

Fullt med insekter: Det är ett mångfaldigt liv på Fulltofta. Honungsbin (*Apis Mellifera*) och en Brun björnblomfluga (*Arctophila superbiens*), trollsländor (*Aeshna cyanea*) och vildbin som surrar runt samma plantor.

Jan Wahlberg från Eslöv: - Jag lärde mig massor med nytt, så skönt att höra alla åsikter om olika delar av biodlingen.

Sara Hall från Landskrona/Kävlinge: - Bra koncept, smart arbetssätt på stationerna. Måste läsa mer om oxalsyra och rabarber.

Brian Mårtensen från Landskrona/Kävlinge: Bra tips från Kjell om att låta honungen stå i två dagar efter slunging och sedan bara öppna kranen och ut kommer ren honung. Alla vaxrester ligger kvar i toppen.

Karin Wahlund Franc från Skanör/Malmö biodlarförening: - Så roligt att få träffa andra igen. Toppen med repetition efter förra årets nybörjarkurs. Detta var kul!

Lars medlem i Biodlarna i 83 år - fyller 100 år

Lars Axs första bikupa var av halm. Han bor nu på ett äldreboende och har glatt sig åt de nyhetsbrev han fått sänt tills sig från föreningens medlemmar varje vecka.

Lars Ax började med biodling som 13-åring. 1938 blev han medlem i Sveriges Biodlares Riksförbund.

–Den 26 oktober fyller pappa 100 år. Det måste väl vara lite av rekord att vara medlem så länge, tänker jag.

Det är Lars son Börje som ringer till Bitidningens redaktör och berättar att hans pappa Lars fyller år och varit medlem så länge som 83 år.

–Lars var aktiv biodlare fram till 2018, sedan tog jag över hans kupor, han fyller ju 100 år snart men han har hängt med ofta till bikuporna därefter, berättar sonen Börje Ax.

Lars Ax började som biodlare i tonåren, han var 13 år och nyfiken på grannens bikupor.

– Han fick sedan en svärm av grannen som tack för att han hjälpte till, säger Börje.

1938 blev Lars medlem i Biodlarna. Den första bikupan var en halmkupa.

–Under alla år har han snickrat sina egna kupor och ramar. Han har alltid gjort sitt material själv.

Bikuporna han byggt är trågupor.

– Efter en fallolycka 2015 har han fått hjälp av barn och goda vänner i föreningen, berättar sonen.

–Sedan tog jag över bina 2018 och han har hjälpt mig hela tiden fram tills förra året. Vi har istället fått prata bin via telefonen i och med att vi inte fått träffats.

Lars Ax tycker att det är väldigt roligt att förmedla kunskap.

–Både till mig och andra i föreningen.

Sonen Börje Ax berättar att han nyligen blev vald till ordförande i deras förening, Falbygdens biodlarförening.

–Det var ju en helt annan värld som öppnade sig när man började med bin. Jag ångrar att jag inte började med detta tidigare, säger Börje.

För dagen har han tjugo samhällen.

–Jag tog över åtta stycken av min pappa och sedan har det blivit några fler.

Nu bor Lars Ax på ett äldreboende.

–Vi håller kontakten via telefonen och träffas med en glasskiva mellan oss. Nu hoppas vi på att få fira honom i oktober. Det är många som vill träffa honom då, säger Börje, son till Lars Ax - Biodlarnas rekordmedlem.

MIA KARLSVÄRD

Joel Svenssons Vaxfabrik

www.joelvax.se | 0431-430055 | info@joelvax.se

Klippanvägen 905 | 266 94 Munka-Ljungby

SLUNGARE

		PRIS
134LM	Honungsslunga, 4-r Lågnormal, motordriven	5 870 kr
134LDM	Honungsslunga, 4-r Dadant, motordriven	5 970 kr

VAXSMÄLTARE

		PRIS
170C	Vaxsmältare, 100 L	3 250 kr

PRIS INKL. MOMS

VAXINLÄMNINGEN ÄR ÖPPEN

1/10-20 - 31/3-21

VID INLÄMNING AV VAX

- » Namn och antal kolli på alla säckar
- » Väl emballerat, bitätt
- » Maxvikt / kolli 20 kg

Exempel på namnlapp vid inlämning av vax och ramar

- » Fullständigt namn och adress
- » Telefonnummer
- » E-post
- » Antal kolli

Corona-anpassad

Jill Müller satsar på biodling och utökning som företagare i Norra Skåne.

Jill och sambon Poul har fixat den perfekta försäljningsboden för honung under pandemi-tider.

Jill Müller är född i Danmark och är bosatt i Bjärnum sen fyra år tillbaka men har bott i Norra Skåne sedan barndomsåren.

Den obemannade, videoövervakade och app-styrda honungsbutiken startades innan pandemi-tiderna.

Men först tar vi hela historien om hur Jill blev biodlare. Hennes biodlarkarriär startade när hon gick en kurs i regi av Sösdala biodlarförening 2017. Det var äldsta sonen Sebastian som fick henne att gå med.

Under kursens gång blev hon av med kontorsjobbet inom sälj i Malmö när firman såldes till ett annat företag.

–Jag packade undan höga klackar och smink och anmälde mig till yrkesutbildningen för Yrkesbiodlare hos Rosendals Bigårdar, berättar Jill.

Utbildningen hos Rosendals finns inte längre. Efter utbildningen fick hon och sju andra erbjudanden om säsonsarbete

för storproducenten Rosendal. Jill tackade ja och startade samtidigt upp sin egen biodling. Hon började med två samhällen.

I dag har hon hundra samhällen och satsar för fullt. Hon har dessutom deltidsjobb vid sidan av. Bibruden driver hon som en enskild firma. Jill anlitar en revisor som får allt pappersarbete var tredje månad. Hon har försökt att söka pengar från Leader och olika stiftelser, men inte fått napp. Men det är detta hon vill göra så hon ger inte upp. Idéerna är goda och många, den senaste har varit en succé.

–Jag säljer fem olika honungssorter som lind, sommarhonung smaksatt med apelsin, både fast och flytande honung och så min specialitet som är rökt honung, säger Jill.

Ett spännande projekt där den flytande honungen hålls upp på 2 cm djupa aluminiumplåtar och sedan kallrökas i två till tre veckor med spån från ek och al.

–Den är perfekt till rökta räkor, glaze till grillat och grönsaker m.m, säger hon.

Rökt honung är en av Jills specialiteter.

Honungs försäljning

I självbetjäningsbutiken hittar man också bipollen, olika labglas och täckvax som kan köpas på beställning. Här finns också olika kosmetiska produkter som hon importerar från Frankrike och alla innehåller propolis och honung. Här finns också barnböcker och olika broschyrer.

–Många äldre i trakten använder butiken nu i Corona-tider, berättar Jill.

Hon säljer cirka 15 burkar i veckan i självbetjäningsbutiken. Butiken är öppen 06–22 och har besökare varje dag.

Varje gång någon besöker butiken får Jill ett meddelande på mobilen, och kan kolla sin web-kamera. Kunden kan betala med Swish eller kontant. Butiken har kameraövervakning, rörelseutlöst belysning och automatisk låsning och öppning som också styrs via en app på mobilen. Det krävs nog lite extra teknisk kunskap, men kostnaderna har inte varit så höga. På teckningen här intill ser ni hur ni kan få till något liknande själva.

NILS REPPEN,
Text, foto och grafik

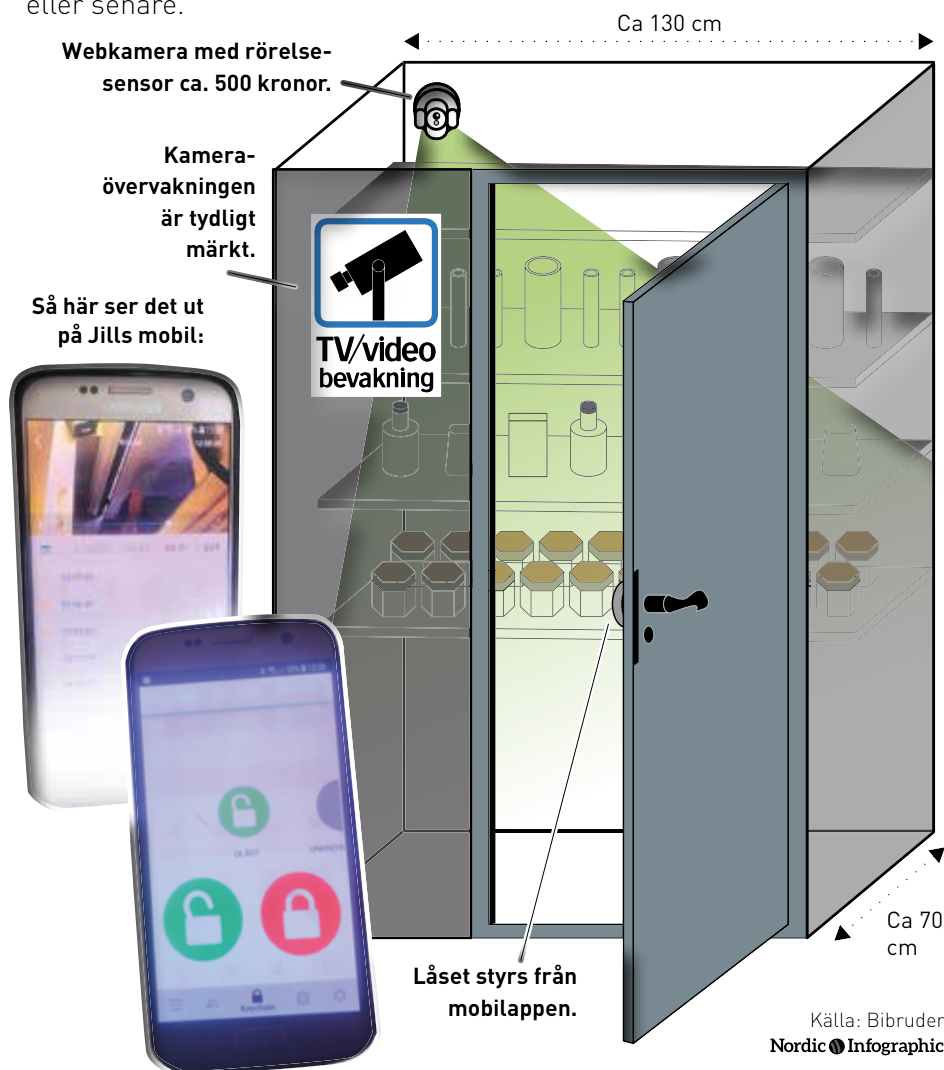
Fakta om Bibruden

- Driver traditionell biodling med 50 kupor och 50 avläggare. Hon satsar vidare och målet är 120 kupor nästa år. Andelshonung (de har 14 andelsägare i Sverige och 4 andelsägare på Grönland!) och kupor på tak hos företag är andra sysslor.

Så här fungerar självbetjäningsbutiken

När det är rörelse i butiken går kameran i gång och Jill får ett meddelande på mobilen. Hon kan också se vad som händer i butiken direkt eller senare.

Källa: Bibruden
Nordic Infographics

BIODLING I KENYA

New Life Missions svenska gren samlade in de 10 000 kronor som behövdes för att kunna starta med biodling i Mashuru i Kenya. I Sverige arbetar Annikki och Karl-Erik Hagström för NLM. FOTO: Ann-Sofie Fredriksson.

BIODLARE – ETT FRAMTIDSYRKE I KENYA

Biodling ger plus i kanten. För stationen innebär honungen inkomster. För barnhemsbarnen ett framtida yrke.

De tio första bikiporna ska i framtiden bli 100 och ge de föräldralösa kenyanska pojkarna ett möjligt yrke när de flyttar ut från New Life Mission-stationen i Mashuru till de olika massajbyarna runtom i Kajiadoregionen. Klimatet i den här delen av Kenya är halvöken med en stor och en liten regnperiod på våren respektive hösten.

En del av kuporna hänger i träden och en del står på marken. Bilderna är tagna av Annikki och Karl-Erik.

Det finns ett träd som aviserar regnets ankomst och det är akaciornas vita blommor fulla av nektar. Akaciahonungen är den sorthonung som biodlarna i Mashuru kommer att kunna satsa på förutom den blandhonung som blir när alla växter blommar under regnperioderna.

De ansvariga för New Life Mission, både i Kenya och i Sverige, är alltid på jakt efter inkomstbringande verksamheter och den här gången handlar det om biodling.

Pojkarna måste gräva riktigt djupt i den röda afrikanska jorden för att bikiporna ska stå stadigt.

Stationen i Ongata Rongai, en förort till huvudstaden Nairobi, har både ett bageri och dricksvattensproduktion. Men nu handlar det om bin och honung.

– Vi har kopplat en biexpert till vårt projekt med biodling i Mashuru, berättar Annikki Hagström, missionärsdottern som är född i Kenya och som ser swahili som sitt första språk snarare än svenskan. Numera har hon och maken Karl-Erik Hagström satt ner fötterna i den stenrika Ydrejorden. Längtan till Afrika upphör aldrig att kalla på dem. Hon är operativ ledare för New Life Mission i Sverige och Norge medan maken Karl-Erik Hagström är ordförande i stiftelsen. Genom insamling i Sverige fick NLM fram de 10 000 kronor som behövdes för biodlingsatsningen.

Biodling i Kenya fungerar inte riktigt på samma sätt som i Sverige.

Vi ringer till NLM:s VD i Kenya Emma Gitau och hon berättar om satsningen.

– Först ställdes kuporna ut i speciella infångningsområden (catchment areas). Det gjorde vi i mars och på två månader flyttade det in bin i alla kuporna. I maj kunde vi hämta hem de tio kuporna till stationen i Mashuru. Där får nu personalen och pojkarna utbildning i hur bina ska skötas. En första skörd kunde skördas i september.

I svenska mått är skördarna inte stora. Man räknar med att få tio till femton kilo per kupa. Från början kommer honungen att säljas lokalt på marknaden i Mashuru stad. Redan smids planer på att utöka från tio till 100 kupor, bygga ett hus där en honungsslunga kan stå och där paketering och etikettering också kan ske av "Samaritan honey". Namnvalet var självklart. Det ovan nämnda dricksvattnet heter "Samaritan water" och bageriet "Samaritan bakery", då måste också honungen ha namn efter den barmhärtige samariten.

ANN SOFIE FREDRIKSSON

Årsrapport 2020

Utg 200915

Namn:

Invintrade samh. 2019 st.

Vinterförluster st.

Invintr samh. 2020 st.

Honungsskörd totalt kg

Vinterförluster räknas från avslutning av invintringen och fram till första dragperioden på vårkanten.

För dem som har bisamhällen tillsammans går det bra att fördela uppgifterna på de enskilda personerna.

Det viktiga för statistiken är att totala antalet bisamhällen stämmer.

ÄNNU EN BIDLARSÄSONG närmar sig sitt slut och det är dags att tänka på årsrapporten.

Rapporten är värdefull för Biodlarnas årsstatistik. Lämna till din förening senast i samband med föreningens årsmöte i november. (OBS! Skickas ej till Sveriges Biodlares Riksförbund)

Av flera olika skäl är det viktigt att du **lämnar in årsrapporten till din förening**, t. ex:

- * Biodlarna får en pålitlig statistik om alla eller de allra flesta lämnar uppgifter
- * Vi får ännu pålitligare fakta om vinterdödligheten
- * Biodlarna kan med större säkerhet inför Jordbruksverk och EU ange hur många bisamhällen vi har.

Varje förening utser en eller flera pålitliga personer med hög integritet, som tar emot årsrapporterna. Dessa personer sammanställer föreningens resultat, och förstör/bränner sedan de enskilda rapporterna. Inga enskilda rapporter går vidare till Biodlarna eller myndigheter. De utsedda personer ska ha tystnadsplikt och inte föra några enskilda uppgifter vidare, utan bara redovisa föreningens sammanställning.

Alla medlemmar bör lämna rapport och i de fall de inte är aktiva biodlare så blir det nollor i rapporten. Den ansvarige kan fylla i nollor i sammanställningen, då man är säker på att medlemmen inte har bikupor för närvarande.

Biodlarna uppmanar varje förening att arbeta aktivt för att få in så många årsrapporter som möjligt. Ett bra sätt är att ringa runt till dem som saknas och be att få uppgifterna per telefon. Det kräver arbete, och ställer också krav på pålitlighet hos den som ringer upp.

Telefontider:
Mån-Fre: 8-15
Frukoststängt: 10-10:30
Lunchstängt: 13-13:30

Av Biodlare För Biodlare

Butikens Öppettider:
Mån-Fre: 9-16
Lördag: Inställt 2020
Frukoststängt: 10-10:30
Lunchstängt: 13-13:30
OBS! Butiken stängd
p.g.a. Covid-19.

www.lpsbiodling.se

Tappstation 70 cm med Dana Api Matic 1000

Vår minsta tappmaskin med Dana api Matic 1000 och ett automatisk rundbord med 70 cm diameter.

Tappstation 100 cm med Dana Api Matic 2000

Komplett tappstation på hjul i storlek 100 cm, vilket ökar buffertiden. Dana Api Matic 2000 kan justeras horisontellt och vertikalt för att rymma olika glasstorlekar.

@lpsbiodling

LP:s Biodling AB

"Allt för din biodling"

Det självklara valet för biodlare i Sverige
• Service • Kvalitet • Kunskap • Omtanke

Nackakupan
Olika varianter av kuppaket
finns att beställa

Tapstation 45 cm bordmodell
Inkl. Dana Api Matic 1000

Mer info på www.lpsbiodling.se

@lpsbiodling

Var med och påverka

Enligt gällande stadgar ska Sveriges Biodlares Riksförbund ha riksförbundsmöte (RFM) i april år 2021.

Vi som ingår i valberedningen utgår ifrån att RFM kommer att genomföras på något sätt även i Coronatider, men den planeringen sköter förbundsstyrelse och kansli.

Valberedningens uppdrag innebär att vi ska lämna förslag på förbundsstyrelse, revisorer, två personer som justerar protokollet och är rösträknare samt mötespresidium.

Under vårt förberedelsearbete kommer vi att prata med och lyssna på alla som är valda till dessa funktioner idag och även med kanslipersonalen för att bilda oss en bred och allsidig uppfattning. Viktiga faktorer är att förbundsstyrelsen

fungerar väl som grupp, har ett bra inre samarbete och verkar i ett öppet klimat där många åsikter kommer fram innan man går till beslut. Det innebär bland annat att det är bra med en blandning av människor med olika kön, egenskaper och erfarenheter.

Ett förtroendeuppdrag på riksnivå i Biodlarna innebär en hel del ideellt arbete, men också reseersättning och ett måttligt dagsarvode för sammanträden. Det är både fysiska möten då man träffas i samma lokal och även telefonmöten.

Mellan sammanträdena sker kommunikationen per dator, så ledamöter bör vara beredda att läsa sin epost så gott som dagligen. Ledamöter i förbundsstyrelsen deltar också i kommittéer, arbetsgrupper och kan vara

Biodlarnas representanter vid kontakter med myndigheter.

Vi tar gärna emot synpunkter från distrikt, föreningar och enstaka medlemmar och vill ha förslag på personer som kan tänkas fungera väl på någon central post i förbundet.

Vi lovar sekretess och kommer inte att sprida den information vi får utanför vår grupp.

Valberedningen inför RFM 2021 består av:

Stig Hansson (sammankallande) bistig@tele2.se eller 0709 – 60 91 23

Lennart Fält 070 – 893 77 54

Gunnar Henriksson 0521 – 661 73

Marita Delvert 0736-73 03 13 och

Sture Käll 073-8345016

STURE KÄLL

Stöld av bisamhällen och honungsramar

Under sommaren har våra medlemmar i Högsby-ortens biodlarförening och föreningsbigård varit utsatta för stölder. Både bisamhällen, honungsramar och parningskassetter har försvunnit.

Det började med, att en skattlåda och fyra parningskassetter försvann från föreningsbigården i Högsby. Samtliga innehöll bin.

Några dagar senare hade någon tagit sig in i en bipaviljong och stulit en bislöja. Det är oklart om några honungsramar stulits.

Stölderna fortsatte sedan i Berga, 5 km från Högsby. Två bisamhällen stals, som stod intill ägarens bostad.

Den fjärde stölden skedde hos Silva Lundin i Berga, (se bilden) där ett bisamhälle med tre lådor och 30 ramar stals. Stölderna fortsatte.

I mitten på juli upptäckte Silva, att hennes resterande två bisamhällen var borta. Vid närmare efterforskning hittade hon lådorna med bin i blå plastsäckar ett stycke från uppställningsplatsen. Tjuven eller tjuvarna hade förmodligen blivit skrämda och inte

fått med sig bytet.

Silva plockade ihop lådorna så gott det gick, men flera bin var väldigt medtagna på grund av syrebrist och bara ett fåtal gick att rädda.

Den sista kända stölden skedde i Aboda By, cirka 10 km från Högsby. Här hade man tagit 10 honungsramar, och ersatt dessa med 10 ramar med vaxmellanväggar. Trogen har fem honungsramar stulits några veckor tidigare från ett annat bisamhälle. Dessa var också ersatta med vaxmellanväggar.

Det anmärkningsvärda är, att stölderna begåtts intill eller nära bebodda hus.

Samtliga stölder är polisanmälda. Vid ett tillfälle var två poliser och förhörde en person i Berga, där man hittat ett par av bisamhällena som stulits. Personen ifråga påstod sig ha köpt bisamhällena av en god vän.

Polisen utredde inte ärendet vidare utan avskrev det.

Stämningen i föreningen är mycket upprörd. Alla är rädda att drabbas. Särskilt synd är det om de bestulna, som lagt ner stort arbete, och någon annan tar deras honung. Silva kunde till slut skatta 12 kg honung på det samhälle hon kunde plocka ihop.

Föreningen har sett till, att information om stölderna spridits. Lokaltidningen, Barometern, har haft flera stora reportage med bilder. Stölderna riktas åt ett visst håll, men tyvärr finns inte tillräckliga bevis.

VEINE JERNEMALM
Ordf. i Högsbyortens Bf

NOTERAT

Med anledning av den bästa avläggaren.

Ja, så långt kan det vara rätt. Artikeln beskriver (septembernumret av Bitidningen 2020) alltså en drottningavläggare. En sådan avläggare beskrivs av Åke Hansson och används på våren för att förhindra svärmning och i övrigt för att utöka antalet bisamhällen. Du tar alltså bort drottning och ungbina och ställer avläggaren ett stycke bort. Flygbina flyger till moderssamhällets plats. Som konstsvärm påminner metoden om naturlig svärmning i den mån att drottningen avlägsnas från moderssamhället.

Varifrån kommer benämningen "omvänd avläggare"?

Metoden är säkert effektiv vid varroabekämpning men: Det tar minst en månad att få en äggläggande drottning från ett ägg och ytterligare cirka tre veckor innan första biet kryper ut. Att det sedan tar ytterligare cirka en månad innan du får några dragbin spelar mindre roll, det är ju ändå snart lucia. Då metoden föreslås påbörjas på sensommaren säger jag grattis till den som lyckas övervintra ett samhälle med dessa förutsättningar.

För att över huvud taget lyckas måste man tillsätta en äggläggande drottning till det gamla moderssamhället för att få tillräckligt med bin i lämplig ålder för invintringen. Om åtgärden görs i mitten av juli så kan de första bina krypa ut i mitten av augusti dvs. att det börjar produceras yngel i rätt tid för goda "invintringsbin". Använder man en kläckningsfärdig vicecell behövs minst två veckors tidigareläggning. Från ägg behöver metoden påbörjas i början av juni och att låta bina dra upp enstaka drottningar från ägg till samhällen är överhuvudtaget en dålig metod som alltid ger ett dåligt resultat. Det bör ske i samband med drottningodling och det är en helt annan fråga. Honungskörden och till stor del även pollinerings-effekten från dessa båda samhällen kan man glömma om åtgärden utförs i juni. Vidare är det av yttersta vikt att tillse både moderssamhällets och avläggarens fodersituation. Det tar flera veckor innan avläggaren har tillräckligt med dragbin. Moderssamhällets dragbin försvinner till största delen innan nya kommer till och förresten är man då, oavsett metod, så långt in på hösten så det spelar ingen roll. Om man fördjupar sig i ett bisamhälles problematik i samband med konstsvärmning och avläggARBILDNING i allmänhet så är det en mängd effekter som uppkommer och som man endast delvis har förmåga att åtgärda överhuvud taget.

Medlem: 125301 **STURE SVENSSON**

Dragväxter är grunden för binas näringsförsörjning. Nektar, honungsdagg och i viss mån saft från söta frukter och bär ger bina energi medan pollen är byggstenar (protein) som ingrediens för yngeluppfödning. Dragväxt definieras som en växt som under en viss tid producerar nektar och/eller pollen som honungsbin föredrar och gärna samlar. En dragväxt har stark sockerlösning i nektarn (alternativt kraftig nektarflöde) eller lämnar rikligt med pollen.

Grunden för ett gott drag

Gurkört (*Borago officinalis*) är en biväxt med riklig nektarproduktion.
Foto: Mia Karlsvärd

Ett bisamhälle samlar årligen in 120-200 kg nektar och det kräver att bina har goda födokällor inom ett rimligt avstånd från kupan.

För en god yngelutveckling behövs inte enbart nektar, utan även en kontinuerlig påfyllning av pollen under hela växtsäsongen. Det ena draget bör sålunda överlappa det andra.

Under sensommaren då bina är sysselsatta med att föda upp övervintringsdugliga arbetare är ett rikligt pollenflöde av god kvalitet extra nödvändigt för övervintringsbina.

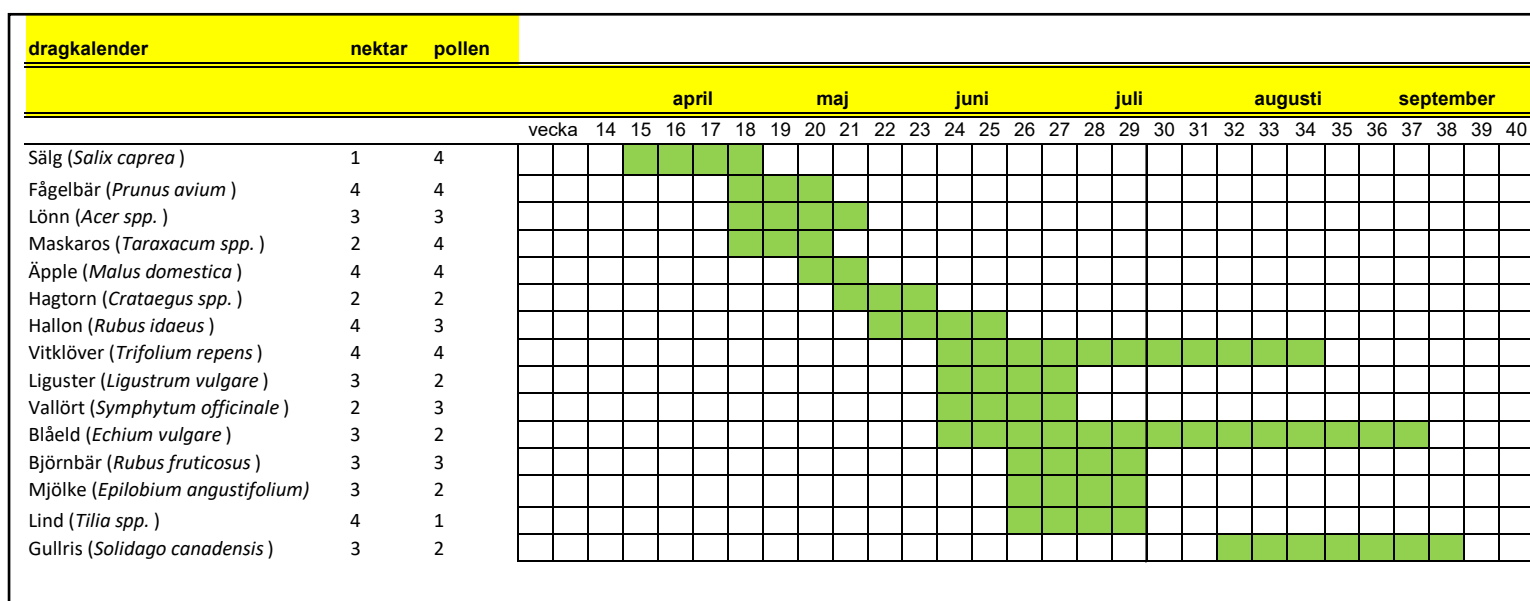
Genom observationer i området där bina är aktivast (med en radie på ca 1 km från bigården) kan biodlaren själv upprätta en dragkalender för att få bättre insikt om binas dragpotential (figur 1). Med den kunskapen vet biodlaren om han under perioder behöver sätta in stödfodring eller ge pollentillskott.

Vad ligger bakom ett gott drag?

Förekomsten av goda dragkällor är givetvis av största betydelse och en blandad landskapstyp med många olika växtarter är att rekommendera. En bigård placerad i ett intensivt odlingslandskap med monokulturer av stråsäd och vall (som slås innan blomning) medför generellt brist på nektar och pollen.

Under sådana betingelser bör man antingen flytta bina (efter eventuellt rapsdrag) till en bättre plats eller ta kontakt med lantbrukaren i området för att hitta en lösning.

Det är oftast svårt att påverka lantbrukarens växtföljd, men man kan upplysa hen om möjligheter som finns inom det så kallade förgröningsstödet. I förgröningsstödet ingår, som en möjlig åtgärd, att anlägga blommande träd med pollen- och nektarrika växter. Ett hektar med blommande honungsört, klöver eller annan nektarrik gröda kan göra stor

Dragkalender (figur 1.) från egen bigård utanför Kristianstad. Värdet som biväxt beträffande nektar och pollen är uttryckt med en siffra från 0 till 4, där 4 är det högsta betyget (Pritsch, 2018)

skillnad i ett blomfattigt odlingslandskap.

För att det ska bli ett gott drag krävs inte enbart högvärdiga biväxter, utan försättning som markfysik, markkemi, temperatur, vattentillgång och solinstrålning är av betydelse. Jordar med en fin textur som lera är mer motståndskraftiga mot torka än till exempel mullfattiga sandjordar.

Även om lerjorden ibland upplevs som torr kan den innehålla tillräckliga mängder kapillärt vatten som kommer rötterna till godo. Den torra sommaren 2018 är ett bra exempel och uppvisade stora lokala skillnader i honungsskörd kopplat till jordartens vattenhållande förmåga.

Jordens näringsinnehåll är också viktig men när det gäller naturmark finns ofta en jämvikt mellan näringsutbud och näringsbehov. I kulturgrödor som tex raps och andra specialgrödor krävs en god näringsstatus då dessa växter är förädlade på att konsumera mer näring.

Undantaget är baljväxter (ex. lupin, vitklöver, sötväppling) som har fördelen av att kunna producera sitt eget kväve själva genom speciella bakterier på rötterna.

För en god honungsskörd krävs varma dagar. Nektarflödet påverkas till stor del av temperaturen och vissa växter kräver högre temperatur än andra för att nektar ska flöda. Generellt utsöndrar de flesta växter nektar mellan 15 och 30 grader, även om optimum oftast ligger kring 20-25 grader.

En tidig rapsblomning i slutet av april med blåst och dagstemperaturer på bara 10-15 grader kan vara förödande för nektardraget. Samhällen placerade i skugga under större delen av dagen eller på en blåsigt plats ger upphov till minskad flygaktivitet.

Vattnet har stor betydelse för växtens transport av näringsämnen. Vattnet kommer växterna tillgodo genom främst nederbörd men även genom grundvat-

ten och dagg. Vattenförsörjningen innan och under blomning kan vara avgörande för en växts produktion av nektar och pollen, speciellt örter med grunt rotsystem. För ett gott klöverdrag i juni- juli krävs både nederbörd varvat med varma, vindstilla dagar.

Värdet som biväxt ger information om mängd och kvalitet av nektar och pollen som bina erbjuds av växterna. En arts eller släktets värde brukar graderas med betygsättning i en skala från 0-4 (ibland 0-3), där 0 betecknar avsaknad av nektar eller pollen, medan en 4 betecknar arten som en förträfflig biväxt. Exempelvis ger vitsippan ingen nektar och får 0 i nektardrag, men har å andra sidan högre attraktionskraft som pollenleverantör (3).

Linden är en utmärkt nektarleverantör (4) men lämnar sparsamt med pollen (1). Utbredningen och beståndstätheten är emellertid minst lika viktig som växtens leveransförmåga.

Växtart	Nektarns sockerhalt	Nektarproduktion per dygn och blomma	Sockervärde, socker per dygn och blomma	Sockermängd per hektar
	%	mg	mg	kg
Honungsört (<i>Phacelia tanacetifolia</i>)	40-43	0,80-0,85	0,31-0,36	214-496
Blåeld (<i>Echium vulgare</i>)	17-43	0,5-8,8	0,23-2,56	182-429
Bovete (<i>Fagopyrum esculentum</i>)	7-45	0,2-0,4	0,03-0,17	90-290
Mjölke (<i>Epilobium angustifolium</i>)	44-63	1,06-2,90	0,60-1,60	140-240
Gurkört (<i>Borago officinalis</i>)	19-52	5,0-8,1	0,40-3,50	59-211
Vitklöver (<i>Trifolium repens</i>)	25-64	0,05-0,4	0,01-0,20	100-200
Raps (<i>Brassica napus</i>)	44-59	0,6-2,7	0,29-0,90	40-200
Hallon (<i>Rubus idaeus</i>)	34-42	17-22	3,0-7,0	39-103
Äpple (<i>Malus domestica</i>)	9-59	0,33-4,6	0,03-2,70	9-18

Dragväxter. (tabell1.) Några viktiga dragväxters sockerinnehåll, nektarproduktion per dygn samt sockervärde per blomma och hektar (Hansson, 1980).

En växt med ett högt nektarvärde får marginell betydelse som dragväxt om den bara finns sparsamt i trakten. Till exempel gurkört (*Borago officinalis*), med sitt utmärkta nektarflöde (4), besöks flitigt av bin även vid ett fåtal plantor i trädgården, men bidrar dock inte mycket till honungsskörden, om den inte förekommer i stora bestånd.

Bovete (*Fagopyrum esculentum*) med ett måttligt nektarflöde, ratas av honungsbin, om man bara har några få plantor och det samtidigt erbjuds något bättre i närheten (egna observationer). En storskalig odling av bovete skulle emellertid vara av stort värde för honungsbin och ge ett gott tillskott i skattelådan.

Det är flera faktorer som spelar in för att bedöma en växts värde utifrån biodlingssynpunkt. Ett teoretiskt sätt att bestämma dragvärdet är att titta på nektarflöde och sockerhalt. Många biväxter har genom tiderna undersökts på nektarns sockerinnehåll, nektarflöde per blomma

och dygn (tabell 1). Som nektarproducent anges även sockervärdet, dvs den totala sockermängd uttryckt i mg, som på ett dygn avsöndras av en blomma. Eftersom ståndort och väderlek inverkar på nektarflödet är det dock svårt att ange ett exakt värde; istället anges intervaller i literaturen. Genom att räkna det genomsnittliga antalet blommor per ytenhet kan man kalkylera fram en viss växts teoretiska produktion av socker per hektar. Detta värde är användbart för att konstatera traktens dragpotential.

En annan möjlighet att bestämma dragväxters attraktionskraft är genom att iaktta besöksfrekvensen av honungsbin för en viss växt. En sådan undersökning kräver att man planterar parceller med olika växtarter under samma växtbetingelser.

Genom att räkna binas flygaktivitet per tids- och ytenhet kan man jämföra och gradera flera arter som blommar vid ungefär samma tidpunkt. Som biodlare kan man själv studera flygaktiviteten av de växter som finns runt bigården.

Attraktiviteten hos en dragväxt beror också på om det finns konkurrerande nektarleverantörer i närheten. Bina letar alltid upp den växt som ger bäst sockerutbyte (eller pollenutbyte) för stunden. Under en i övrigt dragfattig period kan växter med lågt nektarflöde eller låg sockerkoncentration attrahera många bin och även vilda pollinatörer.

Ett tydligt tecken på dåligt drag är när bina besöker blommor med lågt nektar- och pollenutbyte. Jag har själv observerat att mina bin under en dragfattig period besöker växter som rosensköna (*Cosmos bipinnatus*), tagetes (*Tagetes tenuifolia*), dahlia (Dahlia-hybrider) och höstane-mon (*Anemone huphenensis*).

Genom att sätta upp pollenfällor framför flustren eller under kupans botten kan man få en bra uppfattning om vilka växter bina har besökt. Även den nyindragna nektarn innehåller pollenkorn som kan extraheras genom centrifugering på laboratorium.

Vallört (*Symphytum officinale*) är en utmärkt biväxt och kan ge ett bra honungstillskott vid stor förekomst. Foto: Björn Gustavsson.

Färgen ger en indikation på vilken växt det handlar om, men önskar man komma närmare rätt svar kan man undersöka pollenets form i ett vanligt ljusmikroskop. Pollensammansättningen från en pollenfälla eller honungsram erhålls genom att räkna antalet pollenkorn från olika arter. Tyvärr kan man inte använda det som underlag till att hävda att honungen innehåller nektar från en viss växt. Som tidigare nämnt är vissa växter rika på pollen och fattiga på nektar och vice versa.

Dessa arter blir antagligen

överskattade i ett pollentest jämfört med pollenfattiga arter med mycket nektar och lite pollen som tex. lind (*Tilia*), isop (*Hyssopus*) och kattmynta (*Nepeta*). Trots det ger en pollenanalys dock en god insikt om var bina har flugit under en viss period.

Pollen har olika värde beroende på hur mycket protein det finns i frömjölet. En växt kan producera mycket pollen som

bina gärna samlar in, men är pollenet av dålig kvalitet får det sannolikt konsekvenser för yngelproduktionen.

Den sent blommande fodermajsen ger pollen med lågt proteininnehåll (15%) och kan i vissa trakter bli ett betydande foderinslag vid uppfödning av vinterbin. Bina kan inte skilja på bra och dåligt pollen utan samlar det som är mest tillgängligt för stunden.

Vinterbin uppfödda på majspollen får sämre vinteröverlevnad. Värdefullt pollen (>25%) hämtar bina från bland annat sälg (*Salix* ssp.), blåeld (*Echium vulgare*), rybs (*Brassica rapa* ssp. *oleifera*), vitklöver (*Trifolium repens*), kärringtand (*Lotus corniculatus*) och solros (*Helianthus annuus*).

BJÖRN GUSTAVSSON
Rådgivare biologisk mångfald
och bihälsa

Litteratur

Litteratur

Pritsch, G. 2018. Bienenweide – 220 Trachtpflanzen erkennen & bewerten. Franckh-Kosmos Verlags, Stuttgart.

Hansson, Å. 1980. Bin och biodling. Åke Hansson & LTs förlag ab.

Hauk, P. 2019. Bienenkatalog – Verbesserung der Bienenweide und des Artenreichtums. Baden-Württemberg. Ministerium für Ländlichen Raum und Verbraucherschutz. Stuttgart.

Kryger, P., Enkegaard, A, Strandberg, B & Aagard Axelsson J. 2011. Bier og blomster – honningbiens fødegrundlag i Danmark. Aarhus Universitet, Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr. Danmark. www.agrsci.au.dk.

MEDLEMSFÖRMÅNER

ALLT DETTA FÅR DU SOM MEDLEM

Bitidningen

Tidningen kommer direkt i din brevlåda eller som nättidning. Utgivning med 12 nummer om året

Bevakning

Bevakning av biodlingsfrågor mot organisationer och myndigheter

Föreningsgemenskap

Delta i möten, kurser & andra aktiviteter. Kontakt med andra biodlare i din biodlarförening

Försäkring

Via medlemskapet har du olycksfalls- och ansvarsförsäkring. Läs mer på biodlarna.se

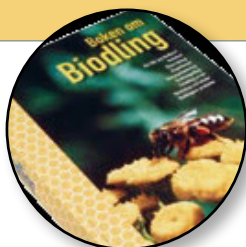
Etiketter

Tillgång till etiketter som höjer värdet på din honung med biodlarnas starka varumärke

Hjälp och råd

Hjälp och råd i biodlingsfrågor hos Biodlarna centralt eller någon distrikts-/ lokalfunktionär

Rabatter i Bibutiken

Medlemsrabatt i vår webshop - Bibutiken - där du kan köpa kurslitteratur, PR-material och informationsmaterial

Utländska tidningar

Förmånligt få möjligheten att prenumerera på ett antal utländska bitidningar

EAN-koder

Köp av egna EAN-koder via förbundet

Agrolkortet

Som medlem i Biodlarna har du rätt att ansöka om Agrolkortet. Läs mer på biodlarna.se

med mera....

Läs mer på www.biodlarna.se

Billigare prenumeration på bitidningar

Liksom tidigare år kan du via förbundet prenumerera på de nordiska ländernas bitidskrifter till ett lägre pris än om du prenumererar direkt från respektive organisation.

Det gör du genom att till Biodlarna betala in prenumrationsavgift enligt nedan och ange vilken eller vilka tidskrifter du önskar eller göra en beställning i vår Bibutik.

Du kan också via Biodlarna prenumerera på en amerikansk bitidning och en tysk. Betalning och information gällande din prenumeration måste vara Biodlarna tillhanda **senast den 1 december 2020**.

Dröj därför inte med att betala in den aktuella summan på pg 8685-0. På talongen anges dels önskade tidskrifter, dels fullständigt namn och adress till vem tidskrifterna ska sändas.

Beställning och betalning via faktura kan göras i Bibutiken.

- Tidskrift for Biavl, Danmark 505 SEK
- Birøkteren, Norge 515 SEK
- Mehiläinen, Finland 390 SEK
- American Bee Journal 845 SEK
- Deutsches Bienen Journal

Gällande den tyska tidskriften kommer pris informeras i vår Bibutik på nätet snarast möjligt eller vid efterfrågan via mail maj-britt.jarnvall@biodlarna.se

Den amerikanska bitidskriften American Bee Journal kan man prenumerera på och bläddra i digitalt på sin dator samt ladda ner pdf-sidor från.

Man går då in på: www.americanbeejournal.com och klickar sig fram till prenumeration. Man betalar sedan med hjälp av Visa eller MasterCard. Betalningen går då inte via Biodlarna.

MAJ-BRITT JÄRNVALL

Nu håller vi tummarna för ett bättre bevarande av naturmiljöerna

MONICA SELLING
ordförande Biodlarna
monica.selling@biodlarna.se

Att försöka följa vad som händer på världens biodlingsfront är helt ogörligt. Här gäller att sovra hårt. Min ambition är att försöka åstadkomma en personlig och intressant krönika för ett antal av förbundets medlemmar. Jag skriver om det som jag tycker är viktigt, läsvärt och som intresserar mig personligen. Det är fördelen med att skriva en krönika. Den bygger på just detta. Att det dessutom har bärighet på biodling i bred bemärkelse är självklart. Väl medveten om att det inte uppskattas av alla. Så på förekommen anledning vill jag säga, du måste inte läsa mina krönikor men om du ändå gör det så är det okej att inte hålla med men snälla läsare beskyll mig inte för sådant som jag inte har skrivit.

Just nu läser jag om två pesticider som godkänts för användning i USA. De har samma effekter på bin som de av EU och Kanada förbjudna neonikotinoiderna. De påverkar såväl födosök som reproduktionsförmåga. Vad forskarna efterlyser är en annan godkännandeprocess än idag. Vilket betyder att forskarnas analyser och slutsatser ska finnas med vid godkännandet av dessa växtgifter. Så är det alltså inte idag.

År 2020 var tänkt var tänkt att bli ett fantastiskt år för miljön och den biologiska mångfalden. Så kom pandemin och visade på människans högst instabila förhållande till naturen. Vår förmåga att förstöra ekosystemen och utrota djurarter pågår ständigt. Nyligen kom WWF:s rapport – Living Planet report 2020. På 50 år har vi lyckats utrota nästan 70 % av alla vilda ryggradsdjur.

Jag har i tidigare krönikor visat på en liknande situation för världens insekter. Alldeles snart öppnar FN:s virtuella toppkonferens om den biologiska mångfalden. Kina är för första gången värd. Vad som ska åstadkommas är ”ett Parisavtal” för naturen. Många blir nog misstänksamma över Kinas intentioner men Europa ska kanske inte ”slå sig för bröstet”. Många världsledare kommer att vara närvarande och flera ska tala om naturfrågorna. Covid 19 har förhoppningsvis satt nytt ljus på naturen och den biologiska mångfalden. Kunmingöverenskommelsen har som mål att skydda och bevara 30 % av planetens land och hav år 2030. Att sätta pris på naturen och så kallade ekosystemtjänster såsom friska skogar, floder och hav och deras bidrag till människor och djur har bidragit till en positiv debatt runt bevarandefrågorna. Avsättning av pengar till fonder för bevarande av naturmiljöer rörer stort intresse hos många länder med hög biologisk mångfald. Många regeringar, banker och företag har visat intresse för ett naturens Parisfördrag i Kunming men hoten är många, inte minst från kemiföretagen och jordbrukssektorn.

Från det stora till det lilla, från Världen till Sverige.

När detta skrivs är förmodligen alla Sveriges bisamhällen invintrade. Vi har ju haft en ovanligt varm september så bina är ute och drar för fullt. Hos mig blommar malvan och ljung finns det lite kvar av. De har massor av Bifor men driften att födosöka utomhus är stark. Ljunghonungen har flödat så nu ska jag stänga in mig i slungrummet, den tidigare konfirmationslokalen och ta upp kampen med denna ”jobbiga” men enastående delikatess.

VI MINNS

Curt Persson
Nordvästra Skånes Bf

Tommy Ahl
Karlstadsortens Bf

Hilding Gustavsson
Umeortens Bf

Olle Bergstrand
Rävlandaortens Bf

Gunnar Karlsson
Agunnaryds Bf

Folke Mårtensson
Uddevallanejdens Bf

Börje Svensson
Göinge Bf

Torbjörn Fredrikson
Mjölby-Mantorp Bf

Anders Rosin
Ligusticagruppen

Per Ahlström
Ligusticagruppen

Sture Karlsson
Sigtunaortens Bf

FÖRENINGAR

Grannföreningar är välkomna

Bjäre Bf årsmöte för 2020 onsdagen 18 november kl 19.00 i matsalen på Ångsbyns Förskola i Förslöv. Honungsbedömning kl 18,00. Mer information på hemsidan framöver

Finspångsortens Bf. Årsmöte den 4 november kl.18.00 på Atlaslunden, Torstorps IF klubblokal i Falla. Utlottning av drottning på inlämnade årsrapporter. Lämna gärna honung och bedömningskort för senare bedömning.

Lunds Bf. Tisdag 17 nov. Årsmöte 2020
Plats: Linerogården, Lund, Tid: 19 – 21. OBS föränmälan enligt utskick.

Södra Vätterbygdens Bf årsmöte lördagen den 15/11 kl. 15.00 på Lindgården, Ringvägen 1, Jönköping. För internetuppkoppling läs mer på vår hemsida fr.o.m. 1/11 svbiodlarna.se . Anmälan till Ola Hellman 070-640 59 79 alt. o.hellman@swipnet.se senast 3/11.

Tidaholms Bf Årsmöte måndagen den 23 november kl 19.00 på Vuxenskolan. Inlämning av honungsprov och honungsbedömningskort enligt instruktion på kortet. Tag även med årsrapport över din biodling.

Varaortens Bf inbjuder till årsmöte i Amandas Hus, Helås 15 november kl 14:00. Medtag egen fika och årsredovisning. Meddela styrelsen om ni istället vill följa mötet via länk (messenger).

Vena-Hultsfred Bf håller årsmöte söndagen den 15 november kl 15:00 i Vena Bygdegårds stora sal för att kunna hålla Corona-avstånd. Vi bjuder på smörgåstårter. Medtag årsrapport, ev honungsburk för bedömning och en slant till lotter. Anmälan till info@venahultsfredbf.se

Västeråsortens Bf årsmöte onsdag den 4 november kl 19.00 i Studieförbundet vuxenskolas lokaler på Lysgränd 1 i Västerås. Möjlighet att delta digitalt kommer att finnas.

Västra härads Bf har årsmöte lördagen den 14 november kl 15,00

Växjöortens Bf. "Coronasäkrat" årsmöte på Bastanäs den 3 november kl. 18. Anvisningar om hur mötet genomförs och handlingar för mötet finns på föreningens hemsida och i medlemsutskick.

Örebro Bf. Årsmöte Onsdagen den 11 november kl. 18.00, Karlslunds Motionscentral och Café, Gäddestavägen 3, Örebro. Medtag blanketten för årsrapport. Kaffe och smörgås till självkostnadspris. Anmälan till Git Welamsson gits.post@gmail.com / 073-872 38 03.

Örkelljunga Bf Årsmöte Måndag den 9/11 klockan 19.00 i Församlingshemmet i Örkelljunga. i det nya bagarestugan i Älgaryd Malmbäck.

Östra Härads Bf. Årsmöte den 16 nov kl.18.30
Plats: Farstorps Gård Stor lokal med möjlighet att hålla avstånd.

DISTRIKT

Grannföreningar är välkomna

Västernorrlands biodlardistrikt

Ombud kallas härmed till årsmöte. Tid: 14 februari 11:00 Plats: Vuxenskolan, Brunnshusgatan 6 i Härnösand Även medlemmar hälsas välkomna.

De som önskar deltaga på distans, via Teams" meddelar detta till nils.svensson@solbackenisundsvall.se

Angående Coronaviruset Covid-19

Nu börjar flera föreningar skicka in nya underlag för möten.

En del föreningar hade sedan tidigare skicka in underlag för hela året.

Jag ber nu ALLA föreningar att skicka in eventuella föreningsannonser på nytt.

Tänk på att mötas så att ni kan följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer eller välj att erbjuda digitala möten som ett alternativ eller som ett komplement.

MIA KARLSVÄRD,
redaktör Bitidningen

Tack, för att du uppdaterar dina kontaktuppgifter!

Logga in på
www.biodlarna.se

MARKNADEN

SÄLJES

www.alltombiodling.se

böcker, filmer, nyheter, reportage om bin och biodling.

BI & BIODLINGSTILLBEHÖR

Smedgatan.1 Svedala
Öppet alla dagar i veckan
Ring oss mellan kl. 8.00-10.00 samma dag ni tänker komma så att vi kan bestämma en tid som passar oss alla. Se även vår hemsida för rabatter m.m.

www.bisvedala.se

0708-95 50 30 0708- 95 50 25

Locksigill. Flera sorter,

enkelt att beställa, snabb leverans.

www.honungssigillet.se

Sverigesigillet

Sigill till alla dina produkter, två sorter.

www.sverigesigillet.se

Information blogg, bild, film

<https://www.evindjohansson.se>

RAMLIST

LN, Norsk, o Svea OB 4:00, Borråd 4:50. Hoffman, LN 5:00, Langstroth 5:25.

Tillverkning av alla förekommande biamar. Langstrothmaterial.

Frakt tillkommer. Tel 0223/13180

www.argsomettbi.se

Vaxsmältare med ångaggregat 3200:-

Dubbelt så stor 5339:-

Valsar för att prägla vax 10545:-

Trådhelp 1500:-

färdiga ramar LN, LS och HLS

Ramlst LN

- finns i Asarum

Björn 070 3293262

Uppvidinge Biredskap, din lokala

Biredskap

www.Uppvidinge-Biredskap.se

Tfn 072 532 89 87

Biredskap Freddy Duwe, Vårsta

Malmtorpsv. 19, 14771 Grödinge

070-5107054, info@freddyduwe.com

Öppettider se

www.freddyduwe.com

Honungssigillet

Säker och stilfull märkning av

honung, åtta sorter.

www.honungssigillet.se

Ångpanna, bykgryta, mjölk tank 300

l, tappkärl. Tel 070 556 62 87

Gamla bitidningar+annan bilitteratur, svenska, norska, engelska, danska.

Tonygalic73@gmail.com

Biredskap, Järbo Biodlarservice.

Besök vår webbshop eller vår butik och se vad vi kan erbjuda. Tel. 0290 70277

www.jarbobiodlarservice.se

info@jarbobiodlarservice.se

Davidssons Bimaterial

med över 40 år i branschen

Hullaryd, Aneby

Modernt Vaxrenseri med full utrustning

Samtliga Bimaterial till försäljning

Kontaktinformation

0705-61 85 63

info@davidssonsbimaterial.com

www.davidssonsbimaterial.com

Kuphygien

Friska, starka bin
ger glada biodlare

www.lustgarden.biz

Thymolplattor
Enkla att använda

Kan användas
året om

Ofarlig för bin, honung och människa

Lustgårdens biodling 0708 17 55 90

Fler kakor /kg

Få DITT vax valsat från dina egna ramar

Kontakt

beefuture.se

0762-331036

Fullt utrustat renseri

Anlita oss ÅRET RUNT

SKÅNES
BIDDLING

Parade och oparade drottningar.
Snälla, friska, svärmtröga och
flitiga bin.

Från 150 kr inkl. moms.

Beställ i god tid på

www.skanesbiodling.se

www.bigarden.se E-post: info@bigarden.se

Följ oss på Facebook och Instagram

Sök på Biodlarna

BIODLARNAS KONTAKT

Sveriges Biodlars Riksförbund (SBR) är en politiskt, religiöst och etniskt obunden ideell organisation, som bygger på principen om frivilligt, individuellt medlemskap.

Biodlarna ska arbeta för att utveckla svensk biodling som näring och meningsfull fritidssysselsättning, sprida kunskap om biodling, honungens egenskaper och pollinerings betydelse.

FÖRBUNDSKANSLIET

Borgmästaregatan 26, 59634 Skänninge
Tel: 0142-482000
Öppet: må-to: 08.00-16.00, fre: 08.00-12.00.
Lunchstängt 12.00 - 13.00.
Medlemsfrågor medlem@biodlarna.se
Adressändringar meddelas till medlem@biodlarna.se alt. 0142-482000.
Telefontid växeln vardagar 08.00-12.00

FÖRBUNDSCHEF

Jonas Eriksson, 0142-482001
E-post: jonas.eriksson@biodlarna.se

FÖRBUNDSADMINISTRATÖR

Maj-Britt Järnvall, 0142-482002
E-post: maj-britt.jarnvall@biodlarna.se

WEBBANSVARIG

Ann-Sofie Alfsdotter, 0142-482009
E-post: ann-sofie.alfsdotter@biodlarna.se

EKONOMIANSVARIG

Anette Irebro, 0142-482003
E-post: anette.irebro@biodlarna.se

Bankgiro: 512-7113 (medlemsavgifter).
Bankgiro: 413-6149 (övriga betalningar).
Plusgiro: 86 85-0 (övriga betalningar).

UTBILDNINGANSVARIG

Lennart Johansson, 0142-482010
E-post: lennart.johansson@biodlarna.se

BIHÅLSOKONSULENT

Preben Kristiansen, 070-8901732
E-post: preben.kristiansen@jordbruksverket.se

REDAKTÖR

Mia Karlsvärd, mia.karlsvard@biodlarna.se
Borgmästaregatan 26, 596 34 Skänninge,
0142-482006

Prenumeration på BITIDNINGEN:

Tidningen är en medlemsförmån för medlemmar i Biodlarna. Du kan också prenumerera separat på Bitidningen. Du betalar då 600 kr för ett helår (inom Sverige).
Kontakta medlem@biodlarna.se vid intresse.

Artiklar och mötesnotiser till Bitidningen skickas till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening. Ett år efter utgivning av den tryckta tidningen läggs denna ut på Biodlarnas hemsida biodlarna.se

Annons till BITIDNINGEN:

Till Bitidningens redaktör. Se adresser och telefon och e-post här intill. Annonsspriser se information här nedan.

Manusstopp den första i månaden, en månad före utgivningsdagen.

Är det något nummer av Bitidningen du inte fått? Kontakta Biodlarnas kansli, 0142-482000, medlem@biodlarna.se
Aktuella nr kan läsas via hemsidan.
Äldre BT kan laddas ner från hemsidan.

BIODLARNAS BIBLIOTEK

Ultunabiblioteket, SLU, Box 7071,
75007 UPPSALA. Tel vx 018-671000.
Låneböcker beställs genom ditt lokala bibliotek.

FÖRBUNDSSTYRELSE

Förbundsordförande
Monica Selling,
Dale Prästgård 305, 47492 Ellös.
Tel 073-8458515
monica.selling@biodlarna.se

Vice förbundsordförande
Ingmar Wahlström,
Östra Karsbo 502, 37045 Fågelmara.
Tel 070-9929330.
ingmar.wahlstrom@biodlarna.se

Styrelseledamot: Vivianne Boman,
Altuna - Fröslunda 22, 74971 Fjärdhundra.
Tel 073-2151701
vivianne.boman@biodlarna.se

Styrelseledamot: Björn Dahlbäck,
Krögarvägen 8, 33153 Värnamo.
Tel 0760-35 66 46
bjorn.dahlback@biodlarna.se

Styrelseledamot: Leo De Geer,
Krunegårdsvägen 123-14, 291 69 Fjälkinge.
Tel 0705-915 987
leo.degeer@biodlarna.se

Styrelseledamot: Therese Ekebratt,
Härbrevvägen 27, 89151 Örnsköldsvik.
Tel 070-828 03 59
therese.ekebratt@biodlarna.se

Styrelseledamot: Ann Elgemark,
Öströms väg 14, 66450 Vålberg
. Tel 070-6018810.
anna.elgemark@biodlarna.se

Styrelseledamot: Nils Reppen,
Esplanadgatan 22, 28138 Hässleholm.
Tel 072-1876963
nils.reppen@biodlarna.se

Omslagsbilden:

**Återblick, sommar-
drag
och
currykruss.**

Pricken över i: et på förstasidan påminner om att drottningen märks blå i år.

FOTO: MARCUS ADOLFSSON

ANNONSERA

KOMMERSIELLA ANNONSER

Ta kontakt med Bitidningens redaktion. mia.karlsvard@biodlarna.se
Tel 0142-482006.

• Uppslag två sidor utfallande	440 x 295	26 250 kr
• Hellsida	225 x 295	16 125 kr
• Sista sidan (1/1 special)	215 x 238	18 750 kr
• Halvsida stående (1/2)	94 x 256	9 250 kr
• Halvsida liggande (1/2)	192 x 126	9 250 kr
• Kvartssida stående (1/4)	94 x 126	6 250 kr
• Kvartssida liggande (1/4)	192 x 61	6 250 kr
• Åttondelssida (1/8)	94 x 61	2 125 kr
• Mini	57 x 25	400 kr

Rabatter. 3 på varandra följande identiska annonser ger 10% rabatt.
6 på varandra följande ger 25%.

Annonsmaterialet lämnas som tryckfärdig pdf.

Publicering. Inskickad annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till datum för manusstopp.

RADANNONSER

Radannonser placeras löpade efter varandra och tillsammans i slutet av tidningen under huvudrubriken "Marknadsplatsen". De samlas under ämnesrubriker. Inga bilder tas in här.

Utseende. Minimistorleken på en radannons är 2 rader/50 kr. De första 1-3 orden i annonsen blir i fetare stil. Det normala avståndet mellan två annonser är en blankrad.

Betalning. Radannonser faktureras. Pris: 25:-/rad. På radannonser ges ingen mängdrabatt.

Gratis. Två radannonser/år i efterkommande nummer är gratis för medlem.

Högst 3 rader/ annons

Annonsmaterial. Gratisannonser mejlas eller skickas med post till redaktören. Var noga med att ange dina kontaktuppgifter.

Publicering. Inskickad annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till datum för manusstopp.

Posttidning B — Bitidningen

Tryckort: Kalmar

Obeställbar tidning återsändes till Biodlarnas kansli, Borgmästaregatan 26, 596 34 Skänninge.

Dit anmäls även adressändringar.

Begränsad eftersändning.

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med den nya adressen angiven på tidningens framsida, dvs ej på adressidan.

BIBUTIKEN

BESÖK WWW.BIIDLARNA.SE FÖR
ATT SE HELA SORTIMENTET

Biavel och Insemination

I boken redovisar Bert Thrybom en del av de erfarenheter han skaffat sig under drygt 60 år som biodlare.

Biavel
och insemination

349,-

Ord.pris: 449,-

Beställ på www.biodlarna.se
eller ring in ordern på 0142-48 20 00
Alla priser är exklusive frakt.

Fleecepaket

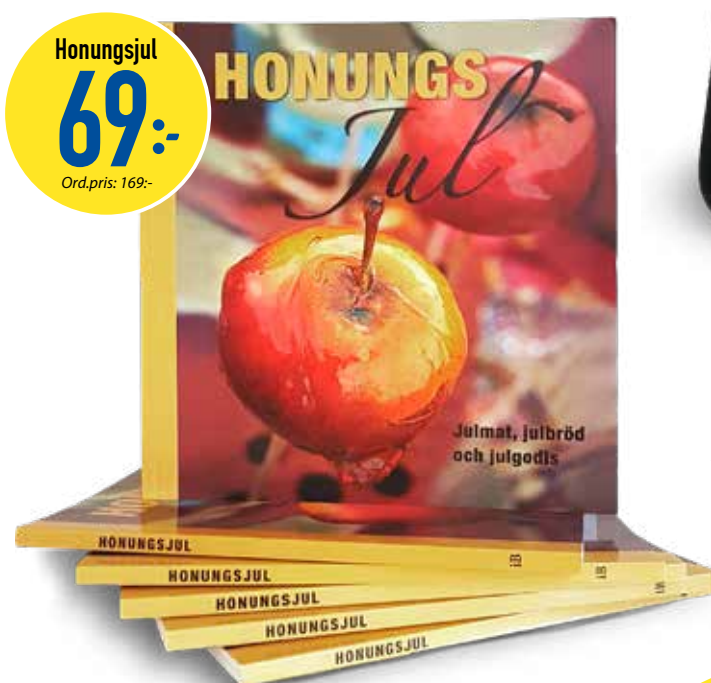
449,-

Ord medlemspris:
493,-

Fleecepaket

*I paketet ingår en varm och skön fleeejacka, finstickad mössa och en isskrapa. Tröjan finns i både dam (finns i sex storlekar från XS-XXL) och herrmodell (finns i åtta olika storlekar mellan XS-4XL)
Priset gäller t.o.m 30/11-20 eller så långt lagret räcker.*

Honungsjul

69,-

Ord.pris: 169,-

www.biodlarna.se/butik

BIIDLARNA